

59 פְּרָגִיּוֹת בְּרַכְתָּם שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ, וְאִם כֵּן כָּל הַמַּאֲכִלִּים שֶׁהֵבִיאוּ
60 לִפְנֵיהֶם בְּרַכְתָּם שׁוּה, וְהָכָא בְּהַאי סְבָרָא קָא מִיִּפְלְגִי - וְכַאן סִבְרָא
61 זֶה נַחֲלֵק, מָר - הַמְבַרֵךְ סָבֵר, שְׂכַאשֵׁר יֵשׁ לִפְנֵינוּ מַאֲכִלִּים שֶׁבְּרַכְתָּם
62 שׁוּה, הַמַּאֲכֵל הַחֲבִיב עָלָיו עֲדִיף, וְעָלָיו הוּא מְבַרֵךְ, וְלִכֵּן בִּירַךְ עַל
63 הַפְּרִיגִיּוֹת שֶׁהָיוּ חֲבִיבִים עָלָיו, וְמָר - הַמְּלַגֵּל סָבֵר, שֶׁכְּרֹב עֲדִיף
64 מֵהַפְּרִיגִיּוֹת וְהַדּוּרְמִסְקִין וְעָלָיו רָאוּי לְבָרֵךְ, מִשּׁוּם דְּיִזְוֶין - שְׂטַבְעוּ לִזְוֶן
65 אֵת הָאָדָם, וְלִכֵּן לִגְלַג עַל חֲבִירוֹ שֶׁבִירַךְ עַל הַפְּרִיגִיּוֹת.
66 הַגְּמָרָא דְנָה מְדֵי הַבְּרַכָּה עַל רֹאשׁ לַפֶּת חֲתוּךְ: אָמַר רַבִּי יוֹדָא, כִּי
67 הָיוּנִין בִּי רַב הוֹנָא - כֹּאשֶׁר הָיוּנוּ בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַב הוֹנָא, הוּא אָמַר
68 לָן - לַנוּ הִלְכָה זֶה. הֵנִי גְרַגְלִי דִּלְפְתָא - אוֹתָם רָאשֵׁי לַפֶּתוֹת חַיִּים,
69 פְּרִימִינְהוּ פְּרִימָא רַבָּא - אִם חֲתַךְ אוֹתָם חֲתוּךְ גַּס לַחֲתִיכוֹת גְּדוּלוֹת,
70 וְכֹא לֵאכּוֹל מֵהֶם, יִבְרַךְ 'בּוֹרָא פְּרִי הָאָדָמָה', כְּבִרְכַת לַפֶּת שֶׁלֵם,
71 שֶׁבְּחִיתוּךְ כֹּזֵה לֹא נִשְׁתַּנֵּית בְּרַכְתּוֹ. אִךְ אִם חֲתַךְ אוֹתָם פְּרִימָא זֹמְטָא
72 - חֲתוּךְ דַּק לַחֲתִיכוֹת קִטְנוֹת, יִבְרַךְ עֲלֵיהֶם 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ',
73 שֶׁבְּחִיתוּךְ כֹּזֵה נַעֲשֶׂה גְרוּעַ וְנִשְׁתַּנֵּית בְּרַכְתּוֹ. הוֹסִיף רַבִּי יוֹדָא, וְכִי
74 אֲתָאן לְבֵי רַב יְהוּדָה - וְכֹאשֶׁר בָּאנוּ לְבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַב יְהוּדָה,
75 אָמַר לָן שְׁהַדִּין הוּא, אִידִי וְאִידִי - זֶה חֹה, כְּלוּמַר, בֵּין בְּחִתִּיכוֹת
76 גְּדוּלוֹת וּבֵין בְּחִתִּיכוֹת קִטְנוֹת, בְּרַכְתּוֹ 'בּוֹרָא פְּרִי הָאָדָמָה', שֶׁאִף
77 בְּחִתִּיכוֹת קִטְנוֹת לֹא נִשְׁתַּנֵּית בְּרַכְתּוֹ, וְהָאִי דְּפְרִמִּינְהוּ טַפִּי - וְמָה
78 שְׁחַתַךְ אוֹתָם יוֹתֵר [לַחֲתִיכוֹת קִטְנוֹת], הוּא בִּי הֵיכִי דְנִמְתִּיק טַעְמֵיהֶּ
79 - כִּדִּי לַהֲמַתִּיק בְּכַךְ אֵת טַעְמוֹ שֶׁל הַלֶּפֶת. וְנִמְצָא שֶׁנַּחֲלֵק רַב הוֹנָא
80 וְרַב יְהוּדָה בְּבִרְכַת רָאשֵׁי לַפֶּתוֹת שֶׁנַּחֲתֵכוּ לַחֲתִיכוֹת דְקוֹת.
81 הַגְּמָרָא דְנָה מְדֵי הַבְּרַכָּה עַל תְּבִשּׁוּל שֶׁל יֶרֶק שְׂמַעוּרַב בּוֹ קָמַח: אָמַר
82 רַב אֲשִׁי, כִּי הָיוּנִין בִּי רַב פְּהֵנָא - כֹּאשֶׁר הָיוּנוּ בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַב
83 כְּהַנָּא, הוּא אָמַר לָן - לַנוּ הִלְכָה זֶה. תְּבִשְׁלֵא דְסִלְקָא - [תְּבִשּׁוּל שֶׁל
84 תְּרִדִין] דְּלֵא טַפְּשׁוּ בָּהּ קִמְחָא - שאִין מְרַבִּים לַתּוֹת בּוֹ קָמַח, בְּרַכְתּוֹ
85 הִיא 'בּוֹרָא פְּרִי הָאָדָמָה', לִפִּי שֶׁהַתְּרִדִים עֵיקַר וְהַקָּמַח טַפֵּל. אִךְ
86 תְּבִשּׁוּל דְּלְפְתָא - [שֶׁל לַפֶּת], דְּמַפְּשׁוּ בָּהּ קִמְחָא טַפִּי - שְׂמֻרְבִּים יוֹתֵר
87 לַתּוֹת בּוֹ קָמַח, בְּרַכְתּוֹ הִיא 'בּוֹרָא מִינֵי מוֹזוּנִת', שׁוֹ הַבְּרַכָּה עַל קָמַח
88 מְבוּשֵׁל, וְכַיִן שֶׁהַקָּמַח מְרוּבֵה יֵשׁ לְבָרֵךְ עַל הַתְּבִשּׁוּל כְּבִרְכַת הַקָּמַח.
89 יָשׁוּב תְּרִד - חוּר בּוֹ רַב כְּהַנָּא וְאָמַר, אִידִי וְאִידִי - זֶה זֹה, בֵּין תְּבִשּׁוּל
90 שֶׁל סִלְקָא, וּבֵין תְּבִשּׁוּל שֶׁל לֶפֶת, בְּרַכְתָּם 'בּוֹרָא פְּרִי הָאָדָמָה' כְּבִרְכַת
91 הִירֵק שֶׁבְּתְּבִשּׁוּל, וְהַקָּמַח טַפֵּל. וְהָאִי דְשָׂדֵי בָּהּ קִמְחָא טַפִּי - וְמָה
92 שֶׁהִטִּיל בּוֹ [וּבְתִשּׁוּל שֶׁל לַפֶּת] יוֹתֵר קָמַח, לְדַבּוּקֵי בְּעִלְמָא עֲבָדֵי לָהּ
93 - רַק לְדַבֵּק אֵת הַתְּבִשּׁוּל עוֹשִׂים כֵּן, וְלֹא לִשְׂם מוֹזוֹ, וְלִכֵּן הוּא טַפֵּל
94 לִירֵק.
95 אַגַּב הַיְדִין עַל בְּרַכַת תְּבִשּׁוּל שֶׁל תְּרִדִין, מְבִיאָה הַגְּמָרָא אֵת הַתּוֹעֵלַת
96 שִׁישׁ בּוֹ לְרִפּוּאָה: אָמַר רַב הַקְּרָא, תְּבִשְׁשִׁיל שֶׁל תְּרִדִין הוּא יָפָה לְלֵב,
97 וְטוֹב לְעֵינַיִם, וְכָל שֶׁכֵּן שְׂהוּא טוֹב לְבִנְי מַעִים. מוֹסִיפָה הַגְּמָרָא, אָמַר
98 אֲבִי, [וְהַתּוֹעֵלַת שִׁישׁ בְּתִבְשִׁיל שֶׁל תְּרִדִין הוּא רַק דִּיתִיב אֲבִי תַפִּי -
99 כֹּאשֶׁר יֵשׁ-תְּבִשּׁוּל עַל מְקוֹם שִׁפְתוֹת הַקְּדִירָה כְּבִירָה, וְמְרוֹב רִתִּיחָה
100 עֲבָדֵי - עֲשֶׂה], הַשְּׂמִיעַ קוֹל הַנְּשִׁמַע כְּמוֹ 'תוֹדָה, שְׁהוּא סִימֵן
101 שֶׁהַתְּבִשּׁוּל תְּבִשּׁוּל בִּישׁוּל רַב וְנִימַח מֵאֵד בִּישׁוּלוֹ.
102 הַגְּמָרָא דְנָה מְדֵי הַבְּרַכָּה עַל מִי בִישׁוּל שֶׁל יֶרֶקוֹת, לֵאחֲרֵי
103 שֶׁהוֹצִיאוּ מֵהֶם אֵת הִירֵק: אָמַר רַב פִּפְסָא, פְּשִׁיטָא לִי - דְּבַר זֶה פְּשׁוּט
104 בְּעֵינַי, דְּמֵיא דְסִלְקָא פְּסִלְקָא - שְׂמִי בִישׁוּל שֶׁל תְּרִדִין בְּרַכְתָּם
105 כְּבִרְכַת הַתְּרִדִין, 'בוֹרָא פְּרִי הָאָדָמָה', וְכֵן מֵיא דְלְפְתָא בְּלְפְתָא - מִי
106 בִישׁוּל שֶׁל לַפֶּת בְּרַכְתָּם כְּבִרְכַת הַלֶּפֶת, וְכֵן מֵיא דְבּוֹלְהוּ שְׁלָקֵי
107 כְּבּוֹלְהוּ שְׁלָקֵי - מִי בִישׁוּל שֶׁל כָּל הִירֵקוֹת הַשְּׁלוּקִים בְּרַכְתָּם כְּבִרְכַת
108 הִירֵקוֹת עֲצָמִם. אִמְנַם בְּעֵי - [שֶׁאֵל] רַב פִּפְסָא, מֵיא דְשִׁיבְתָא - מִי
109 בִישׁוּל שֶׁל שְׂבַת [מִן עֶשֶׂב, שְׁנוֹתַיִם מֵעַט מִמֶּנּוּ בְּתִבְשִׁיל, אַחֲרַי כֵּן
110 מוֹצִיאִים אוֹתוֹ, מֵאִי - מֵה מְבַרְכִים עֲלֵיהֶם. מְבַאֵר רַב פִּפְסָא אֵת עֲדֵי
111 הַסֵּפֶק: הָאִם כְּשֶׁנּוֹתַיִם מִמֶּנּוּ בְּתִבְשִׁיל לְמַתְּקֵי טַעְמָא עֲבָדֵי - עוֹשִׂים
112 זֹאת כִּדִּי לְמַתֵּק אֵת טַעְמוֹ שֶׁל הַתְּבִשּׁוּל, וְאִם כֵּן בְּרַכַת הַמֵּים 'בוֹרָא
113 פְּרִי הָאָדָמָה', כְּכָל מִי בִישׁוּל שֶׁל יֶרֶקוֹת, אוֹ שְׂמַא נִתְּיַחוּ בְּתִבְשִׁיל
114 לְעִבּוּרֵי זֹהֲמָא עֲבָדֵי לָהּ - עוֹשִׂים זֹאת רַק לְהַעֲבִיר אֵת זֹהֲמַת
115 הַתְּבִשּׁוּל וְלֹא לְנִתְּיַח טַעַם, וְאִם כֵּן בְּרַכְתָּם 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ'.
116 מוֹכִיחָה הַגְּמָרָא: תָּא שְׂמַע, שְׁנִינֵי בְּמַשְׁנֵה [עוֹקֵץ פ"א מ"ד], הַשְּׂבַת שֶׁל

1 בְּצֵר לֵיה שִׁיעוּרָא - נִפְחַת מִמֶּנּוּ מְשִׁיעוּר אֲכִילָה הַמְּחַיֵּב בְּרַכָּה
2 אַחֲרוּנָה, שֶׁהוּא כְּבוֹזִית, וְאִם כֵּן הִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן פְּטוּר מִלְּבַרֵךְ אַחֲרָיו.
3 מִתְרַצַת הַגְּמָרָא: אָמַר לֵיה - הַשִּׁיב לוֹ רַבִּי יוֹדָא רַבִּי יִרְמִיָה, מִי
4 סְבָרַת - וְכִי טוֹבֵר אַתָּה שִׁיעוּר פְּוִת גְּדוֹל בְּעֵינֵי - [אֲנוּ צְרִיכִים] כִּדִּי
5 לַחֲבִיב בְּבִרְכָה אַחֲרוּנָה, אִין הַדְּבַר כֵּן, אֲלֵא שִׁיעוּר פְּוִת בִּינּוּנֵי בְּעֵינֵי
6 לֹה, [וְהָאִי אִיבָא] וְהָוֵא דְאִיתּוֹ לְקַמְיָה דְרַבִּי יוֹחָנָן - וְאוֹתוֹ זִית
7 מְלִיחַ שֶׁהֵבִיאוּ לִפְנֵי רַבִּי יוֹחָנָן, וְיֵת גְּדוֹל הָנָה - [הִיָּה], דְאָף עַל גַּב
8 דְשִׁקְלוּהָ לְגְרַעֲיָנוּתָהּ, פֶּשׁ לֵיה שִׁיעוּרָא - שאִף עַל גַּב שֶׁנִּטְלוּ אֵת
9 גְרַעֲיָנוּ, עֲדִיין נוֹתֵר בּוֹ שִׁיעוּר זִית בִּינּוּנֵי, וְחִיבֵי בְּבִרְכָה אַחֲרוּנָה, וְלִכֵּן
10 בִּירַךְ רַבִּי יוֹחָנָן אַחֲרָיו.
11 הַגְּמָרָא מוֹכִיחָה שִׁיעוּר אֲכִילָה הוּא כְּבוֹזִית בִּינּוּנֵי: דְתַנֵּן שְׂשִׁנֵּי
12 בְּמַשְׁנֵה [כְּלִים פ"ו מ"ח], וְיֵת שְׂאֵמְרוּ שִׁישׁ לְשַׁעַר בּוֹ שִׁיעוּר אֲכִילָה בְּכָל
13 מְקוֹם, לֹא קָטָן, וְלֹא גְדוֹל, אֲלֵא בִּינּוּנֵי, וְהוֹזִית הַבִּינּוּנֵי הָיוּ הַנְּקָרָא
14 'אֲגוּרֵי', וְאָמַר עַל כֵּךְ רַבִּי אֲבָהוּ, לֹא 'אֲגוּרֵי' שְׂמֹו שֶׁל הוֹזִית הַבִּינּוּנֵי,
15 אֲלֵא 'אֲבּוּרֵי' שְׂמֹו, וְאָמַרִי לָהּ - [וַיֵּשׁ אֲגוּרִים] 'סְמָרוּסִין' שְׂמֹו,
16 וְלָמָּה נִקְרָא שְׂמֹו 'אֲגוּרֵי', מִשּׁוּם שֶׁשְׂמֵנּוּ - [הַשְּׂמֵן שֶׁבּוֹ] אֲגוּר
17 - [מְכוּנָס] כְּתוּבֹו וּמוֹכֵן לְצֵאת מִמֶּנּוּ, כְּמַשְׁקָה עֲנִיבִים, וְאִינוּ בְּלוּעַ בּוֹ
18 כְּמַשְׁקָה תְּפוּחִים וְתוֹתִים.
19 הַגְּמָרָא שְׁבַה לְרוּךְ מְדֵי הַבְּרַכָּה עַל שְׁלֻקוֹת. מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מָה
20 שֶׁנַּחֲלֵקוּ הָאֲמוּרָאִים [לְעֵיל ל"ה] הָאִם בְּרַכַת הַשְּׁלֻקוֹת 'בוֹרָא פְּרִי
21 הָאָדָמָה' אוֹ 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ', נִימָא כְּתַנָּאִי - הָאִם נִאֲמַר שֶׁנַּחֲלֵקוּ
22 בּוֹ כְּבַר תְּנַאִים, כְּפִי שִׁישׁ לְלַמּוּד מִזְמַעֲשָׂה לְהֵלֵךְ.
23 מְבִיאָה הַגְּמָרָא מַעֲשֶׂה: דְתַנְהוּ תְרִי תְלִמִידֵי דְהוּוּ יְתִבִי קַמְיָה דְרַב
24 קְפָרָא - שֶׁהִיָּה מַעֲשֶׂה בְּשֵׁנֵי תְלִמִידִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים לִפְנֵי בַר קְפָרָא.
25 הֵבִיאוּ לְפָנָיו שֶׁל בַר קְפָרָא לֵאכּוֹל פְּרוּב שְׁלוֹק, וְדוּרְמִסְקִין - [מִין
26 עֶשֶׂב] שְׁלוֹק וּפְרִיגִיּוֹת - [בְּשַׁר עוֹף שְׂשֵׁמו 'קוּרָא']. נִתַּן בַר קְפָרָא
27 רְשׁוּת לְאֶחָד מֵהֶן - [מִשְׁנֵי הַתְּלִמִידִים] לְבָרֵךְ בְּרַכָּה רֵאשׁוֹנָה עַל
28 מַאֲכִלִּים אֵלוֹ, וְלְהוֹצִיא אֵת שְׂאֵר הַמְּסוּבִים יָדֵי חוּבַת הַבְּרַכָּה. קִפְּצִין
29 - [מִיָּהֳרָה] הַתְּלִמִיד וּבְרַךְ עַל הַפְּרָגִיּוֹת 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ'. לְגַלְגַּל עָלָיו
30 תְּכִירֹו - הַתְּלִמִיד הַשֵּׁנִי. כְּעַם בַר קְפָרָא וְאָמַר, לֹא עַל הַתְּלִמִיד
31 הַמְּבָרַךְ אֲנִי בּוֹעֵם, אֲלֵא עַל הַתְּלִמִיד הַמְּלַגֵּל אֲנִי בּוֹעֵם. פִּירֵשׁ בַר
32 קְפָרָא אֵת כְּעַסוֹ עַל הַמְּלַגֵּל וְאָמַר לוֹ, אִם תְּכִירֵךְ - [הַמְּבַרֵךְ] דְּזִמָּה
33 כְּמִי שְׂלֵא טַעַם טַעַם בְּשַׁר מַעוּלָם, וְלִכֵּן הַבְּשַׁר חֲבִיב עָלָיו, וְהַקְּדִים
34 לְבָרֵךְ עַל הַחֲבִיב, אֲתָה עַל מָה לְגַלְגַּת עָלָיו. חוּר בַר קְפָרָא וְאָמַר,
35 לֹא עַל הַמְּלַגֵּל אֲנִי בּוֹעֵם, אֲלֵא עַל הַמְּבָרַךְ אֲנִי בּוֹעֵם. פִּירֵשׁ בַר
36 קְפָרָא אֵת כְּעַסוֹ עַל הַמְּבַרֵךְ וְאָמַר, תְּמָה אֲנִי, אִף אִם תְּכַמֵּה אִין כְּאֵן,
37 שֶׁסְּבוּר אַתָּה שְׂאִינִי חֲכֵם, וּמִפְּנֵי חֲכַמְתִּי אֵינִךְ צָרִיךְ לְשַׂאוֹל אוֹתִי עַל
38 מָה לְבָרֵךְ, מְכָל מְקוֹם, וְכִי וְקָנָה אִין כְּאֵן, הֵלֵא זֶקֶן אֲנִי, וּמִפְּנֵי זִקְנָתִי
39 הִיָּה לָךְ לְשַׂאוֹל אוֹתִי עַל אִיזָה מִמַּהֲמַאכִלִּים לְבָרֵךְ וּלְפִטוּר אֵת הַשְּׂאֵר.
40 מְסִימַת הַגְּמָרָא: תְּנָא - שְׁנִינֵי בְּרִייתָא, וְשְׁנִינֵיהֶם - [שְׁנֵי הַתְּלִמִידִים]
41 נַעֲשׂוּ וְלֹא הוֹצִיאוּ אֵת שְׁנֵתָן - לֹא סִימּוּ אֵת אוֹתָהּ שְׁנֵה, וּמִתּוֹ בַּד.
42 מְבוּאֵר, שֶׁהַמְּבַרֵךְ סָבֵר שֶׁיֵשׁ לְהַקְּדִים אֵת הַפְּרִיגִיּוֹת, וְהַמְּלַגֵּל סָבֵר
43 שִׁישׁ לְהַקְּדִים אֵת הַשְּׁלֻקוֹת. הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אֵת מַחְלּוֹקַת מְבָאִי - מָה
44 הִיָּתָה מַחְלּוֹקַת הַתְּלִמִידִים, לֹא בָּהּ קָא מִיִּפְלְגִי - הָאִם לֹא בְּכַךְ,
45 דְּמְבָרַךְ סָבֵר שֶׁשְׁלֻקוֹת [הַכְּרוּב וְהַדּוּרְמִסְקִין] וְכֵן הַפְּרָגִיּוֹת, בְּרַכְתָּם
46 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ', שֶׁהַשְּׁלֻקוֹת נִשְׁתַּנֵּית בְּרַכְתָּם לְשֶׁהִבְלָה
47 וְהַפְּרִיגִיּוֹת הֵם דְּבַר שְׂאִין גִּידוּלוֹ מִן הָאֲרֵץ וּזוֹ בְּרַכְתָּם, נִמְצָא שְׂכָל
48 הַמַּאֲכִלִּים שֶׁלִּפְנֵיהֶם בְּרַכְתָּם שׁוּה, הִלְכָּה - [לִכֵּן] הַמַּאֲכֵל הַחֲבִיב עָלָיו
49 הוּא עֲדִיף, וְכַיִן שֶׁהִיָּה הַבְּשַׁר חֲבִיב עָלָיו הַקְּדִים וּבִירַךְ עָלָיו וּפְטַר אֵת
50 הַשְּׂאֵר. וְאִילוֹ הַמְּלַגֵּל חֲלַק וְסָבֵר, שֶׁשְׁלֻקוֹת בְּרַכְתָּם 'בוֹרָא פְּרִי
51 הָאָדָמָה', שְׂאִין הַבְּרַכָּה מִשְׁתַּנֵּית עַל יְדֵי הַבִּישׁוּל, וּפְרָגִיּוֹת בְּרַכְתָּם
52 'שֶׁהִבְלָה נְהִיחַ בְּדָבָרוֹ', וְנִמְצָא שְׂאִין בְּרַכַת הַמַּאֲכִלִּים שֶׁלִּפְנֵיהֶם שׁוּה,
53 הִלְכָּה פְּרִיא עֲדִיף - לְפִיכֵךְ הַפְּרִיגִיּוֹת שְׂחֹבִים מִן הַפְּרִיגִיּוֹת, וּבְרַכְתָּם
54 קוֹדְמַת, מִשּׁוּם שֶׁהִיָּה בְּרַכָּה חֲשׁוּבָה שְׂתִיקֵנוּ לְבָרֵךְ עַל דְּבָרִים חֲשׁוּבִים.
55 נִמְצָא, שֶׁתְּלִמִידֵי בַר קְפָרָא נַחֲלָקוּ בְּמַחְלּוֹקַת הָאֲמוּרָאִים לְעֵיל [ל"ה],
56 הָאִם בְּרַכַת הַשְּׁלֻקוֹת הִיא 'שֶׁהִבְלָה' אוֹ 'הָאָדָמָה'.
57 דוּחָה הַגְּמָרָא: לֹא, אִין הַכְּרַח שֶׁמַּחְלּוֹקַתָּם הִיא מְדֵי בְּרַכַת הַשְּׁלֻקוֹת.
58 אֲלֵא דְבּוֹלֵי עֲלָמָא - שְׁשֵׁנֵי תְלִמִידִים אֵלוֹ סוֹבְרִים שֶׁשְׁלֻקוֹת וְכֵן

המשך ביאור למס' ברכות ליום ראשון עמ' א

1 תרומה, מְשַׁנְתָּנָה טַעַם פְּקַדְיָרָה ולאחר מכן הוציא אותה מהקדירה, 1
 2 מעתה אֵין פָּה [-בבד השָׁבֶת] מְשׁוּם אִיסוּר תְּרוּמָה, ואם נפלה לתוך 2
 3 קדירה של חולין, אין הקדירה נאסרת באכילה לזר, וְכֵן אֵינָה 3
 4 מְפַמָּא טוּמְאָת אוֹכְלִים - אינה מקבלת עוד טומאה כאוכלין, 4
 5 שהיא אינה מאכל עוד, משום שכלה בה הטעם והיא כעץ בעלמא. 5
 6 מבארת הגמרא את ההוכחה: שְׁמַע מִינָה - מוכח מלשון המשנה 6
 7 'משנתנה טעם', שמה שנותנים את השבת בתבשיל, לְמַתוּקֵי טַעְמָא 7
 8 עֲבָדֵי לָהּ - עושים זאת למתק את טעמו. ואם כן ברכת מי השבת 8
 9 'בורא פרי האדמה' כשאר מי שלקות. מסיקה הגמרא: שְׁמַע מִינָה - 9
 10 אכן יש להוכיח כן. 10
 11 הגמרא דנה בסדר בציעת הפת וברכת 'המוציא': אָמַר רַב חֵיִיא פֵּר 11
 12 אֲשֵׁי, פְרוּסַת פֶּת צְנוּמָה [-יבשה] השרויה פְּקַעְרָה, מְבַרְכִין עָלֶיהָ 12
 13 'המוציא'. כלומר, רשאי אדם לתת פיתו בקערה ואחר כך לברך, אף 13
 14 שבנתינתה לקערה היא נעשית פרוסה, ואינו צריך להקדים ולברך 14
 15 בעודה שלמה. מוסיפה הגמרא: וּפְלִיגָא דְרַבִּי חֵיִיא - ודברי רב חייא 15

16 בר אשי אלו חלוקים על רבי חייא, דְאָמַר רַבִּי חֵיִיא, צְרִיךְ שְׁתַּכְּלָה 16
 17 [-שתסתיים] הַפְּרָכָה שמברך 'המוציא' יחד עִם פְּרִיסַת הַפְּרוּסָה מִן 17
 18 הַפֶּת. כלומר, שיכוין לגמור את הברכה ולבצוע את הפת באותה עת. 18
 19 ואילו לפי רב חייא בר אשי, מברך 'המוציא' על פרוסה שכבר נפרסה 19
 20 קודם לכן. 20
 21 מקשה הגמרא: מַתְקִיף לָהּ - הקשה רַבָּא על דברי רבי חייא, מַאי 21
 22 שְׁנָא צְנוּמָה - במה שונה פרוסה יבשה השרויה בקערה, שאמרנו 22
 23 לדעת רבי חייא דְלֹא יִבְרַךְ עליה 'המוציא', הלא הטעם הוא מְשׁוּם 23
 24 דְכִי פְלִיגָא בְּרָכָה אֲפְרוּסָה קָא פְּלִיגָא - שכאשר מסתיימת הברכה, 24
 25 היא מסתיימת על פת פרוסה ולא שלמה, וקשה, הלא כאשר מברך 25
 26 עַל הַפֶּת כשהיא שלמה, נְמִי - גם כן פִּי קָא נְמָרָה - כאשר מסתיימת 26
 27 הברכה אֲפְרוּסָה נְמָרָה - על פרוסה היא מסתיימת, שהרי אמר רבי 27
 28 חייא שצריך לברך ולפרוס באותה עת, ואם כן מה החשיבות שיש 28
 29 בפת זו, ומה הועלנו בכך שתחילת הברכה היתה בפת שלמה. 29

59 של שעורים. דוחה הגמרא: תנא קמא ורבי יהודה לא נחלקו איזו מן
 60 המעלות עדיפה, והיכא דאיכא בהן - והיכן שיש כהן ונותן לו את
 61 התרומה מיד, כולי עלמא לא פליגי דהשבו עדיף - בין תנא קמא
 62 ובין רבי יהודה לא נחלקו שחשוב עדיף משלם, ויפריש לתרומה חצי
 63 בצל גדול שהוא חשוב. כי פליגי - אימתי נחלקו התנאים במשנה,
 64 במקום דליכא בהן - שאין כהן מזומן לתת לו את התרומה מיד,
 65 והישראל צריך להצניע את התרומה עד שימצא כהן ליתנה לו, ויש
 66 לחוש שתתקלקל התרומה בינתיים, ורק באופן זה אמר תנא קמא
 67 שיתרום בצל קטן שלם, משום שטבעו של הבעל השלם שהוא
 68 מתקיים זמן רב ואינו מתקלקל. ולענין ברכה לא שייך חילוק זה, והוא
 69 דומה לתרומה במקום שיש כהן, שהרי לא שייך בו ענין של
 70 מתקלקל, ולכן כולם מודים שיברך על פת פרוסה של חיטים שהיא
 71 חשובה, ולא על פת שלמה של שעורים.
 72 הגמרא מביאה סמך לדבר, שאכן זהו הביאור במחלוקת תנא קמא
 73 ורבי יהודה: ומניין שנחלקו תנא קמא ורבי יהודה בדבר זה, דתנינן
 74 ששנינו במשנה (תרומות פ"ב מ"ד), כל מקום שיש בהן מזומן לתת לו את
 75 התרומה, תורם אדם מן היפה שבפירות, ונותנו לכהן מיד. וכל
 76 מקום שאין בהן מזומן לתת לו את התרומה, תורם אדם מן
 77 המתקיים שבפירות, כלומר מפרי שטבעו להשמר זמן רב יותר, ולא
 78 יתקלקל במשך הזמן שיחלוף עדי שייגיע לידי הכהן, ואף אם פרי זה
 79 המתקיים אינו היפה שבפירות. רבי יהודה אומר, אף במקום שאין
 80 שם כהן מזומן לתת לו את התרומה מיד, מכל מקום, אין תורם אלא
 81 מן היפה שבפירות. וכיון שמצאנו שנחלקו במקום שאין כהן האם יש
 82 לתרום מהמתקיים או מהיפה, יש להעמיד אף את מחלוקתם לגבי
 83 בצל בענין זה.
 84 הגמרא שבה למחלוקת רב הונא ורבי יוחנן לגבי מעלת פת שלמה:
 85 אמר רב נחמן בר יצחק, וירא שמים, כאשר הביאו לפניו פתיתים
 86 ושלמים, היה יוצא ידי חובת שנייהן - רב הונא ורבי יוחנן, שרב הונא
 87 אמר שמברך על הפתיתים, ורבי יוחנן אמר שמברך על השלמים.
 88 ומנו - ומי הוא אותו ירא שמים שיוצא ידי חובת שניהן, מר בריה
 89 (בגן) דרבנא. דמר בריה דרבנא כשמביאים לפניו פת פרוסה
 90 ושלמה, הוא מניח את הפרוסה בתוך - מתחת, ונמצאו
 91 שתיהן אחוזות בידו, וכך הוא מברך ובוצע משתיהן, או רק מן
 92 השלמה, ובאופן זה הוא יוצא ידי חובת הדעות.
 93 מוסיפה הגמרא: תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק - שנה אחד
 94 החכמים ברייתא לפני רב נחמן בר יצחק, מניח את הפת הפרוסה
 95 בתוך - מתחת הפת השלמה וכך בוצע ומברך. אמר ליה - שאל רב
 96 נחמן בר יצחק את אותו חכם, מה שיקר. אמר ליה - השיב לו, שמי
 97 'שלמן'. אמר ליה רב נחמן בר יצחק, שלום אתה ושלמה משנתך,
 98 ששמת שלום בין התלמידים, בכך שלימדת דרך לצאת בה ידי
 99 חובת שתי הדעות.
 100 הגמרא מבארת את אופן הבציעה על המצה בלילה הראשון של
 101 פסח: אמר רב פפא, תכל מדיים - אף רבי יוחנן שאמר בפתייתם
 102 ושלמים שמברך על השלמים ופטר את הפתייתם, מודה באוכל
 103 מצה של מצוה בלילה הראשון של פסח, שהוא מניח מצה פרוסה
 104 בתוך מצה שלמה ובוצע מן השלמה. כלומר, עליו לפרוס אחת
 105 מהמצות שלפניו כדי שתהיה לפניו פרוסה, ויניחנה יחד עם השלמה
 106 ויברך. מאי מעמא - מה טעם הדבר, משום שבניין אכילת מצה
 107 בפסח מצות להם עני' בתיב (דברים ט"ו א), וכיון שהמצה נקראת 'לחם
 108 עוני' צריך לאכול ממנה כדרך שהעני אוכל, כלומר באכילת פרוסה,
 109 שהעני אין לו לחם שלם ואינו אוכל אלא פרוסה. ומכל מקום, עיקר
 110 הבציעה צריך לבצוע על השלמה, שהרי ביום טוב צריך לברך
 111 'המוציא' על ככרות שלמות משום 'לחם משנה', ורק יוסיף בשעת
 112 הברכה את הפרוסה בתוך השלמה, כדי שיהיה נראה כאילו הוא
 113 ברצע ממנה.
 114 מתוך שהגמרא דנה על סדר הבציעה וברכת 'המוציא', מביאה את
 115 סדר הבציעה בשבת: אמר רבי אבא, ובשבת חייב אדם לבצוע
 116 - (בברכת 'המוציא') על שתי ככרות שלמות. מאי מעמא - מה טעם

1 רבא חולק על רבי חייה בענין סדר בציעת הפת וברכת 'המוציא':
 2 אלא אמר רבא, סדר בציעת הפת כך היא, מברך 'המוציא' תחילה,
 3 ואחר כך - לאחר שמסיים את הברכה בוצע את הפת, ונמצא
 4 שמברך את הברכה עד סופה על פת שלמה.
 5 הגמרא מביאה את מנהג החכמים במחלוקת זו. אומרת הגמרא:
 6 גהררע - בני הישיבה בנהרדעא, עבדי - (עושים, נוהגים) דברבי רבי
 7 חייה שאמר לבצוע עם סיום הברכה. ורבנן עבדי - וחכמים נוהגים
 8 דברבי רבא שאמר שמברך 'המוציא' ואחר כך בוצע. מוסיפה
 9 הגמרא: אמר רבינא, אמרה לי אם - (אמי, אבוי) עבדי - אביך עשה
 10 דברבי רבי חייה, דאמר רבי חייה, צריך שתכלה הפרכה באותה
 11 עת עם בציעת הפת, ורבנן עבדי - וחכמים נוהגים דברבי רבא
 12 שחלק עליו.
 13 מסיקה הגמרא: והלכתא - וההלכה היא פרבא, דאמר מברך
 14 'המוציא' ואחר כך בוצע את הפת.
 15 הבא לאכול פת משתי ככרות, ולברך 'המוציא' על האחת ולפטור
 16 את השנייה, צריך לברך על הפת המעולה יותר, מפני כבוד הברכה.
 17 הגמרא דנה על מעלות שונות בפת, ומביאה מחלוקת במעלת השלם:
 18 איתמר, הביאו לפנייהם לאכול פתיתין - פת שאינה שלמה ושלמן
 19 - פת שלמה, ובא לברך על האחת ולפטור את חברתה, אמר רב
 20 הונא, אם רצה מברך על הפתיתין ופוטיר בברכתו את השלמן.
 21 שלדעת רב הונא מעלת השלם אינה חשובת מעלה לענין ברכה,
 22 ולכן יברך על מה שירצה. ורבי יוחנן חלק על רב הונא ואמר, פת
 23 שלמה, מצוה מן המובהק לברך עליה, ששלימות הפת היא מעלה
 24 לענין ברכה.
 25 הגמרא דנה במעלת פת חיטים על פת שעורים, שהיא עדיפה על
 26 מעלת השלם. מוסיפה הגמרא: ואף רבי יוחנן שאמר שמצוה לברך
 27 על השלם, זהו דווקא כאשר שתי הככרות עשויות ממין אחד ושתייהן
 28 של חיטים או שתיהן של שעורים, אבל אם הביאו לפנייהם לאכול
 29 פרוסה - (חתיכת פת) של חטים ופת שלמה מן השעורין, ופת חיטים
 30 מעולה מפת שעורים, ונמצא שפרוסה יש מעלה שהיא מחיטים,
 31 ולשלמה יש את מעלת השלם, בזה לדברי הכל ואף לרבי יוחנן
 32 מברך על הפת הפרושה של חטים, ופוטיר בברכתו את הפת השלמה
 33 של שעורין, משום שמעלת פת חיטים כלפי פת שעורים, עדיפה על
 34 מעלת השלם.
 35 הגמרא תולה את הדין בפרוסה של חיטים ושלמה של שעורים,
 36 במחלוקת תנאים בענין הפרשת תרומה: אמר רב ירמיה בר אבא,
 37 דין זה שאמרנו, שפת פרוסה של חיטים עדיפה מפת שלמה של
 38 שעורים, כתנאי - הוא שנוי במחלוקת תנאים, שכן מצינו לגבי
 39 תרומה שמצוה להפריש מן היפה שבפירות, ושנינו (תרומות פ"ב מ"ה),
 40 הבא להפריש תרומה מן הבעל, ויש לו בצל שלם שהוא קטן, ויש לו
 41 עוד חצי בצל, שהוא גדול מהבעל השלם, הדין הוא שתורמן
 42 - (נותנים תרומה לכהן) את הבעל הקטן שהוא שלם, אבל לא
 43 תורמין את חצי הבעל הגדול, אף שיש בו יותר מהבעל השלם. רבי
 44 יהודה אומר, לא כי - (לא כן), אלא יתרום את חצי הבעל הגדול.
 45 מבארת הגמרא את המחלוקת: מאי - במה נחלקו תנא קמא ורבי
 46 יהודה, לאו בהא קמיפליגי - האם אין לומר שבכך נחלקו, דמר -
 47 שרבי יהודה שאמר שיתרום חצי בצל גדול, סבר שמעלת השבו
 48 עדיף ממעלת השלם, ולכן אמר שיש לתרום את חצי הבעל הגדול
 49 שהוא חשוב יותר, ומר - ותנא קמא שאמר שיתרום בצל קטן שלם,
 50 סבר שמעלת שלם עדיף ממעלת החשוב, ולכן אמר שיש לתרום את
 51 הבעל השלם, אם שהוא קטן מחצי הבעל. וכשם שנחלקו לענין
 52 הפרשת תרומה האם חשוב עדיף או שלם עדיף, כך נחלקו לענין
 53 ברכת 'המוציא', ובכלל זה ביש לפניו פרוסה של חיטים שהיא
 54 חשובה, ופת שלמה של שעורים, שלרבי יהודה יברך על פרוסה של
 55 חיטים, שחשוב עדיף משלם, ולתנא קמא יברך על שלמה של
 56 שעורים, ששלם עדיף מחשוב.
 57 הגמרא דוחה, שמחלוקת התנאים לגבי תרומה מתבארת באופן
 58 אחר, ואין ללמוד ממנה לענין ברכה על פרוסה של חיטים ושלמה

המשך ביאור למס' ברכות ליום ראשון עמ' ב

1 הדבר, משום שבענין ירידת המן לבני ישראל במדבר, וַיְהִי בַיּוֹם
 2 הַשֵּׁשִׁי לִקְטוֹ לֶחֶם מִשָּׁנָה' פְּתִיב (שמות טז כב), שביום השישי בשבוע ירד
 3 המן בכמות כפולה משאר ימי השבוע, כדי שיהיה להם גם בשבת,
 4 שבה לא ירד המן. ולזכר דבר זה, יש לבצוע על שתי ככרות בשבת.
 5 מוסיפה הגמרא: אָמַר רַב אֲשִׁי, חֲזִינָא לִיה לְרַב פְּהֵנָא – ראיתי את
 6 רב כהנא באכילתו בשבת, דְּנִקִּיט תְּרֵינִי – שאוחז בידו בשעת הברכה
 7 שתי ככרות, וּבְצַע חֲדָא – ובוצע רק אחת מהן. שלדעתו, כך יש
 8 לקיים דין לחם משנה.
 9 הגמרא מביאה את מנהגו של רבי זירא בבציעת הפת בסעודת שבת:
 10 רַבִּי זִירָא בסעודת שבת הָוּה פְּצַע אַבּוּלָא שִׁירוּתָא – היה בוצע לכל
 11 הסעודה, כלומר פרוסה גדולה המספיקה לאכילתו בכל הסעודה,
 12 כדי להראות חביבותו לסעודת השבת, שהוא אוכל הרבה.
 13 מקשה הגמרא: אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אֲשִׁי, וְהָא קָא מְתַחֲזִי

14 פְּרַעְבְּתָנוּתָא – והרי הנהגה זו נראית כרעבתנות, שפורס פרוסה
 15 גדולה, וכיצד נהג כן רבי זירא. מתרצת הגמרא: אָמַר [לִיה] – השיב
 16 לו רב אשי לרבינא, פִּיזוֹן דְּכָל יוֹמָא לֹא קַעְבִּיד הָבִי – שבכל ימי
 17 השבוע אינו עושה כן, וְרַק הָאִידְנָא – עתה ביום השבת קָא עָבִיד –
 18 הוא עושה כן, לֹא מְתַחֲזִי פְּרַעְבְּתָנוּתָא – אין הדבר נראה כמנהג
 19 רעבתנות, וניכר הדבר שעושה כן לכבוד סעודת השבת.
 20 הגמרא מביאה את מנהגם של רב אמי ורב אסי בפת העירוב: רַב אָמִי
 21 וְרַב אָסִי, פִּי הָוּה מְתַרְמִי לְהוּ רִיפְתָא דְּעֵרוּבָא – כאשר היה מזדמן
 22 להם פת שעירבו בה אתמול עירובי חצירות, היו מְבָרְכִין עָלֶיהָ
 23 [–עליו, על פת זו] ברכת 'הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ', ואוכלים אותו.
 24 וְאָמְרִי – וכך הסבירו את מנהגם, הוֹאִיל וְאֵתְעָבִיד בֵּיה מְצוּה חֲדָא
 25 – נעשתה בו בלחם זה מצוה אחת [מצות עירוב], נוסיף וְנַעְבִּיד בֵּיה
 26 מְצוּה אַחֲרִיתִי – נעשה בו מצוה אחרת [מצות הברכה].